

Eiropas pilsoņu paneļdiskusija par pārtikas izšķērdēšanu

Trešā sesija

10.02.2023.–12.02.2023.

#FoodWasteEU

1. Pārskats

Eiropas pilsoņu paneldiskusijā par pārtikas izšķērdēšanu piedalījās 150 pēc nejaušības principa atlasīti pilsoņi, kuri pulcējās trijās sesijās. Pirmajā sesijā, kas notika 2022. gada 16.–18. decembrī Briselē, dalībnieki izstrādāja iespējamās pārtikas izšķērdēšanas novēršanas un samazināšanas metodes, kuras, viņuprāt, būtu tuvāk aplūkojamas nākamajās sesijās. Pēc sesijas paneldiskusijas zināšanu komiteja šīs pieejas sadalīja trijos tematiskajos blokos:

1. “Sadarbība pārtikas vērtības ķēdē: no lauka līdz galdam”
2. “Pārtikas uzņēmumu iniciatīvas”
3. “Atbalsts patērētāju uzvedības maiņai”

Paneldiskusijas otrā sesija notika tiešsaistē 2023. gada 20.–22. janvārī. Tajā dalībnieki izstrādāja konkrētas idejas, kas būtu izmantojamas par pamatu ieteikumiem attiecībā uz pārtikas izšķērdēšanas samazināšanu. Tajās pašās 12 darba grupās kā pirmajās sesijās viņi iteratīvas, daudzpusējas, koleģiālas pārskatīšanas darbībās pārbaudīja un papildināja cits cita darbu. Pēc tam viņi nāca klajā ar idejām par to, kā samazināt pārtikas izšķērdēšanu.

Trešajā sesijā, kas notika 2023. gada 10.–12. februārī, pilsoņi pabeidza savu ieteikumu izstrādi. Klātienē sanāsmē Briselē viņi darba grupās apsprieda ekspertu un dažādu sfēru pārstāvju komentārus un ieguldījumu, un tikai tad finalizēja ieteikumus 12 darba grupās. Galīgās balsošanas procedūras ietvaros visi pilsoņi pauda savu piekrišanu vai nepiekrīšanu katram ieteikumam.

Visas pilsoņu paneldiskusijas laikā zināšanu komitejā darbojās šādi eksperti:

- **Anne-Laure Gassin**, grupas vadītāja Eiropas Komisijas Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāta stratēģijas “No lauka līdz galdam” nodaļā
- **Toine Timmermans**, *Vāgeningenas Universitātes Ilgtspējīgas pārtikas aprites programmas vadītājs*
- **Gyula Kasza**, *Ungārijas Valsts pārtikas izšķērdēšanas novēršanas programmas “Maradék Nélkül” (bezatkritumu projekts) koordinators, Ungārijas Veterinārmedicīnas universitātes asociētais profesors*
- **Laura Fernández Celemín**, *Eiropas Pārtikas informācijas padomes ģenerāldirektore*
- **Maïwenn L’Hoir**, *projekts cīņai pret pārtikas izšķērdēšanu un pārtikas trūkumu — ilgtspējīga pārtika, vadītājs, Lauksaimniecības un pārtikas suverenitātes ministrija, Francija*
- **Betty Chang**, *pārtikas izšķērdēšanas sektora vadītāja, Eiropas Pārtikas informācijas padome*

1. diena (piektdiena)

Šīs pēdējās sesijas pirmajā dienā pilsoņi uz klausīja un apsprieda komentārus par 2. sesijā izstrādātajām ieteikumu idejām. Plenārsēdē dažādu specialitāšu eksperti (sk. sarakstu zemāk) iepazīstināja ar saviem vispārīgajiem novērojumiem un viedokli par pilsoņu idejām. Viņi uzsvēra, kur, viņuprāt, ir nepilnības pilsoņu idejās vai kā idejas saistībā ar to ietekmi uz pārtikas izšķērdēšanas novēršanu varētu tikt uzlabotas. Pēc tam pilsoņiem savu ideju attīstīšanas nolūkā bija iespēja iesaistīties diskusijā ar ekspertiem trijās paralēlās plenārsēdēs, no kurām katra pievērsās specifiskai tematikai. Četras darba grupas ar ne vairāk kā 50 pilsoņiem katrā tikās ar trijiem ekspertiem (sk. sarakstus zemāk).

2. diena (sestdiena)

Pamatojoties uz viņu sākotnējām idejām, plenārsēžu laikā saņemtajiem ieguldījumiem un komentāriem, kā arī turpmākajām diskusijām, pilsoņi atkal atgriezās 12 darba grupās, lai sagatavotu, papildinātu, precizētu un finalizētu savus ieteikumus. Šajā mērķtiecīgajā procesā viņi apzināja galvenos jautājumus un trūkstošo informāciju, kas apgrūtināja izsmeļošu un precīzu ieteikumu formulēšanu. Lai atbildētu uz šiem jautājumiem un pārvarētu iespējamus šķēršļus, vairāki eksperti uz brīdi iesaistījās diskusijās, pirms pilsoņi pabeidza savu ieteikumu izstrādi. Pieredzējuši koordinatori viņiem palīdzēja rast konsensu.

3. diena (svētdiena)

Pēdējā plenārsēdē 12 darba grupu pārstāvji iepazīstināja ar saviem attiecīgajiem ieteikumiem visus klātesošos. Pēc tam, kad pa tematiskajiem blokiem bija prezentēti visi ieteikumi, moderatori pa vienam nolasīja katra ieteikuma nosaukumu, un pilsoņi tika aicināti konfidenciālā rakstiskā balsošanā balsot “par” vai “pret”. Ieteikumu nosaukums un balsošanas rezultāti ir atrodami sadaļā “Rezultāti” zemāk. Pēc tam, kad galvenie moderatori iepazīstināja ar balsošanas rezultātiem, pilsoņi apmainījās savā starpā un ar Eiropas Komisijas amatpersonām komentāriem par savu pieredzi pilsoņu paneldiskusijā. Paneldiskusiju ar pateicības vārdiem noslēdza Kolins Skikluna, Eiropas Komisijas priekšsēdētājas vietnieces demokrātijas un demogrāfijas jautājumos biroja vadītājs, Sandra Galina, SANTE ĢD ģenerāldirektore, un Pia Ārenkilde Hansena, COMM ĢD ģenerāldirektore.

Trešās sesijas oratori bija šādi:

Transversāli temati

- **Toine Timmermans**, *Vāgeningenas Universitātes Ilgtspējīgas pārtikas aprites programmas vadītājs*
- **Anja De CUNTO**, *EuroCITIES pārtikas jautājumu grupas vadītāja*
- **Maiwenn L'Hoir**, *Francijas Lauksaimniecības un uztursuverenitātes ministrijas projektu vadītāja cīņai ar pārtikas izšķērdēšanu un nedrošu apgādi ar pārtiku — par ilgtspējīgu pārtiku*

I tematiskais bloks: “Sadarbība pārtikas vērtības ķēdē: no lauka līdz galdam”

- **Angela Frigo**, *Eiropas Pārtikas banku federācijas (FEBA) ģenerālsekretāre*
- **Eva Sali**, *politikas padomniece pārtikas nekaitīguma jautājumos, Copa Cogeca*
- **Luc Lignon**, *Monpeljē pilsētas Pārtikas politikas departamenta direktors, Francija*

II tematiskais bloks: “Pārtikas uzņēmumu iniciatīvas”

- **ELS Bedert**, *produktu politikas un ilgtspējas direktors, EuroCommerce*
- **Timothy John Hobley**, *Dānijas Tehniskās universitātes asociētais profesors, Valsts pārtikas institūts*
- **Minna Huttunen**, *ministra padomniece Lauksaimniecības un mežsaimniecības ministrijā, Somija*

III tematiskais bloks: “Atbalsts patērētāju uzvedības mainai”

- **Gyula Kasza**, *Ungārijas Valsts pārtikas izšķērdēšanas novēršanas programmas “Maradék Nélkül” (bezatkritumu projekts) koordinators, Ungārijas Veterinārmedicīnas universitātes asociētais profesors*
- **Camille Perrin**, *vecākā pārtikas politikas speciāliste, Eiropas Patērētāju organizācija (BEUC)*

- **Marjolijn Schrijnen**, *Nīderlandes uztura centra vecākā projektu vadītāja*

2. Īsa darba kārtība

Piektā diena (10.02.)		Plenārsēde	
12.30–13.45		<i>Ierašanās un pusdienas</i>	
14.00–14.30		Apsveikuma vārdi un iepazīstināšana ar darba kārtību	
14.30–15.30		Ieguldījumi attiecībā uz transversāliem tematiem un ieteikumu mērķi	
15.30–16.00		<i>Kafijas pauze</i>	
16.00–18.00		Trīs plenārās apakšsēdes	
		1.–4. darba grupa: II tematiskais bloks “Pārtikas uzņēmumu iniciatīvas”	5.–8. darba grupa: III tematiskais bloks “Atbalsts patērētāju uzvedības maiņai”
			9.–12. darba grupa: I tematiskais bloks “Sadarbība pārtikas vērtības ķēdē: no lauka līdz galdam”
Sestā diena (11.02.)		Darba grupas	
09.00–10.30		1. idejas apspriešana un 1. ieteikuma izstrāde	
10.30–11.00		<i>Kafijas pauze</i>	
11.00–12.30		2. idejas apspriešana un 2. ieteikuma izstrāde	
12.30–14.00		<i>Pusdienu pārtraukums</i>	
14.00–15.30		Ekspertu ieguldījums 1. un 2. ieteikuma projektā	
15.30–16.00		<i>Kafijas pauze</i>	
16.00–17.30		1. un 2. ieteikuma izstrādes pabeigšana	
Svētdiena (12.02.)		Plenārsēde	
09.00–09.15		Sveicināti atkal	
09.15–09.50		1. tematiskā bloka ieteikumu prezentēšana un balsošana	
09.50–10.25		2. tematiskā bloka ieteikumu prezentēšana un balsošana	
10.25–11.00		3. tematiskā bloka ieteikumu prezentēšana un balsošana	
11.00–11.30		<i>Kafijas pauze</i>	
11.30–11.45		Kopīga fotografēšanās	
11.45–12.15		Rezultātu prezentēšana	
12.15–12.45		Svinīgi brīži un ES iestāžu pārstāvju oficiālās runas	
12.45–13.00		Atvadīšanās	

3. Plenārsēžu ieraksti

- **10.02.2023. / Plenārsēde un II tematiskā bloka plenārsēde:** <https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230210-gasp>
- **10.02.2023. / III tematiskā bloka plenārsēde:** <https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230210-jenk>
- **10.02.2023. / I tematiskā bloka plenārsēde:** <https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230210-mans>
- **12.02.2023. / plenārsēde:** <https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230212>

4. Balsošanas rezultāti par galīgajiem ieteikumiem

Nr.	Nosaukums	Par	Pret	Atturējās
1	Jo tuvāk lauksaimnieks, jo laimīgāks patērētājs: mazāk atkritumu, lielāka ilgtspēja	120	15	5
2	Vietējās produkcijas garša: publiskais un privātais atbalsts vietējai lauksaimniecībai, lai samazinātu pārtikas izšķērdēšanu	119	9	12
3	Neizšķērdē, dalies!	93	31	16
4	Datu un paraugprakses apmaiņa visā Eiropā	97	27	16
5	Datu vākšana visā pārtikas piegādes ķēdē	101	28	11
6	Pilsoņu viedoklis ir svarīgs: iedzīvotāju līdzdalība Eiropas pārtikas politikā	91	37	12
7	Tikko savākti: sezonas pārtikas produktu vērtība	103	26	11
8	ES mēroga pārtikas produktu apmaiņas tīkls	84	41	14
9	Plānotie pirkumi un pārdošana	85	38	16
10	Restorāni nozīmē "Baudīt bez izšķērdēšanas"	113	17	9
11	Visi atkritumi ir no svara	73	48	18
12	Obligāta ziņošanas sistēma caurskatāmībai apvienojumā ar sodiem un atlīdzību	68	56	15
13	ES mēroga tiesību normas par nepārdotu pārtikas produktu iznīcināšanu — dalībvalstis var mācīties cita no citas	109	20	10
14	Caurskatāmība attiecībā uz pārtikas izšķērdēšanu redzamībai un pasākumiem	102	22	15
15	Inovatīvs un ilgtspējīgs iepakojums un, ja iespējams, nekāda iepakojuma	116	18	5
16	Plašāka pārtikas produktu izšķērdēšanas definīcija, lai saglabātu nenovākto pārtiku	110	19	10
17	Pieaugušie ir jāpamudina prioritārā kārtā iestāties pret pārtikas izšķērdēšanu	113	20	6
18	Informētība par uztura un ilgtspējīgas pārtikas jautājumiem pamatskolās un vidusskolās	123	9	7
19	Atbalsts <i>Foodsharing</i> lietotnēm un platformām, kas savieno patērētājus	97	25	17
20	Saglabāt pārtikas produktus un ietaupīt naudu: Eiropas kampaņa pret pārtikas izšķērdēšanu sadarbībā ar pārtikas mazumtirgotājiem četrās nedēļas nogalēs gadā	98	31	10
21	"Izbeigsim pārtikas izšķērdēšanu": informētības nedēļa par pārtikas izšķērdēšanu skolā	116	16	7
22	Ir jāgādā, lai patērētāju rīcībā būtu dati, kas viņiem ļautu apzināt savu ietekmi uz pārtikas izšķērdēšanu un saprast, kā apstrādāt, saglabāt un atkārtoti izmantot produktu pirms un pēc norādītā datuma. ("Izlietot līdz" ir drošības termiņš, pēc kura produktu nevajadzētu lietot; "ieteicams līdz" norāda datumu, līdz kuram produkts saglabā tā optimālo kvalitāti)	108	26	5
23	Standartizētas prakses ieviešana mazumtirdzniecības līmenī, kad patērētājiem tiek reklamēti produkti, kuru derīgums tuvojas termiņam.	109	18	12

